Posamezna številka stane 40 vinarjev. Izhaja vsak četrtek.

Štev. 24. V Ljubljani, dne 15. maja 1919. Leto XIV.

NAŠA MOČ

Celoletna naročnina znaša K 12·—
polletna „ „ „ 6·—
četrtletna „ „ „ 5·—

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Uredništvo in upravništvo se nahaja v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna
Oglasi se sprejemajo po dogovoru

K petindvajsetletnici!

Dne 15. junija 1919 bo praznovalo slovensko krščansko-socialno delavstvo petindvajsetletnico svoje ustanovitve. Zgodovinski dogodek se je zgodil tako-le:

Dr. Kreka, ki je bil takrat stolni vikar, je naprosilo delavstvo ljubljanske predilnice, da je maševal na Šmarni Gori. Po cerkvenem opravilu se je zbralo delavstvo na vrtu gostilne pri Žibertu pod Goro, kjer je dr. Krek vprašal delavstvo, če bi ne bilo v Ljubljani mogoče Katoliško delavsko društvo. Gostinčar je odgovoril: »Da, gospod doktor!« — Čez nekaj dni se je naša organizacija ustanovila in se je po njej izvedlo demokratiziranje našega ljudstva po načelih krščanske pravice.

Sklenili smo, da se srebrni jubilej organizacije katoliške delavske demokracije

15. junija 1919

slovesno praznuje. — Ker je naše delavstvo izpostavljeno največjemu nasilstvu in agitaciji od strani nekrščanskih struj, naprošamo vse naše organizacije, da se po svojih zastopnikih in če le mogoče korporativno udeleže srebrnega jubileja našega katoliškega delavstva in tako osokolijo naše delavstvo v nadaljnjem njegovem težavnem boju za naše najsvetejše verske in narodne svetinje.

Spored našega srebrnega delavskega dne se je določil tako-le:

Na Šmarni Gori:

a) Ob pol 9. uri dopoldne **slovesno cerkveno opravilo.**

b) Po sv. maši **prvi slovesni tabor** pred cerkvijo na Šmarni gori.

c) **Izredni občni zbor** Jugoslovanske Strokovne Zveze za delegate organizacij JSZ v mežnariji, II. nadstropje.

Popolde:

Slavnostni ljudski tabor in veselica na vrtu gostilne pri Žibertu pod Goro.

Spominu dr. Kreka smo dolžni, da slovesno proslavimo 25letnico slovenskega krščanskosocialnega delavstva!

Jugoslovanski krščanski delavski pozdrav!

Predsedstvo
Jugoslovanske Strokovne Zveze
v Ljubljani.

Sirite Jugoslovansko Strokovno Zvezo! Porok je za Vašo moč!

Ljudstvo.

Lizuni in njihov bog. Ljudovlada in ljudska odgovornost. Naše dolžnosti.

Vsak se še spominja, da so prilizovavci razglasili večkrat tistega človeka za boga, o katerem so upali, da jih dvigne kvišku ali, da vsaj ne strese nanje svoje jeze. Tako je spačeno ljudstvo poslušalo vladarja in se mu prilizovalo, da je spregovoril: »Glejte, to je bog, ne človek. To je božji glas, ne človeški.«

Tako so se lizali svojim oblastnikom ne kot ljudje, ampak kot psi, ker ljudje spoznavajo za svojega Boga tistega, ki mu je nebo sedež in zemlja podnožje njegovih nog, katerega dih oživlja vesoljstvo in čegar volje hip v trenutku stre vse bedake in glumače, ki iščejo dobička, kjer ga ni. Psi spoznavajo za svojega gospodarja tistega, ki jih neposredno za vrat drži. Tako so torej lizuni za svojega boga razglasili trinoge, ki so jih pestili, razne Herode in Nerone, in v novejšem času razne Viljeme po svojih »modrih učenjakih«, ki so učili, da je država bog.

Zdaj sebičnim klečeplazcem ni dano, da bi se prilizovali tiranom v Herodovi in Viljemovi obliki, zdaj stopa ljudstvo na dan. Usoda »politikov« zavisi zdaj od volje ljudstva. Zato se je treba zdaj ljudstvu prilizovati, pred ljudstvo poklekniti in se mu dobrikati: »Glej, saj me lahko nabiješ, oklofutaš, poteptaš, ti božansko ljudstvo. Jaz sem tvoj pes in ti moj bog.« Tako govore sedanji politikuni, ki v hlapčevstvu iščejo sebe, kot so prej v hlapčevstvu pred tirani iskali sebe.

Liberalizem gornjih je hotel obdržati svoj stol z zlorabo vesti in kjer niso lastne sile zadoščale, se je lizal navzgor, da bi prišel do zaželjene moči. Socializem, ki je liberalizem dolnjih, se hoče tudi uveljaviti z zlorabo vesti in se v ta namen liže ljudstvu, da bi ga dvignilo do moči. Zato pada v prah na obraz pred ljudstvom in ga moli rekoč: »Ti, ljudstvo, si naš bog in tvoje pravice!« Glej, ti ljudstvo, naše božanstvo, duhovniki katoliške Cerkve učé, da je edini Bog tisti, ki ga je poveličal njegov sin Kristus. Mi pravimo, da si ti ljudstvo naš bog. Komu boš torej verjelo? Nam, ki tebe molimo, ali tistim, ki Kristusu verjamejo.

Poročali smo zadnjič v »Naši Moči«, da so socialni demokrati v velikem »Napreju« razglasili za svojega boga ljudstvo in njegove pravice. Debelo so natiskali besede: »Ljudstvo je naš bog in njegove pravice.«

Večni Bog, ki je ustvaril nebo in zemljo, jim ni Bog, ampak »ljudstvo in njegove pravice«. Bog, ki plačuje dobro in kaznuje hudo, ki je ustvaril narode in ljudstva za srečo, ako hočejo svobodno sodelovati, ki rešuje ljudi, in če nočejo, jih prepušča strašni njih slepoti in grozni usodi slepih, Bog, ki preustvarja srca ljudi in dela iz volkov jagnjeta, jim ni Bog, ampak »ljudstvo in njegove pravice«. To pa pravijo zato, ker jim tudi ljudstvo ni mar, ampak lastna sebičnost, ki hoče potom laži in lizunstva splezati na vrh in potem daviti svojega »ljudskega boga in njegove pravice«.

Odkod je ljudstvo in njegove pravice? Ali samo od sebe? Ali si je svoje pravice samo dalo? Tisti, od katerega je ljudstvo, bo tudi obračunal z ljudstvom in z ljudskimi zapeljivci. Tisti, ki je ljudstvu dal pravice, bo tudi terjal, da jih ljudstvo ne zlorabi. Isto je terjal tudi od posameznih ljudi, od poedinih oblastnikov, in jih je strl, ko so zlorabili pravice, ki jih jim je dal. Zdrobil je Bourbone, zdrobil Romanove, odstranil Lotringovce, zato, ker so dane pravice zlorabili in jih niso porabili, kakor je velevala pravica Najvišjega.

Kaj bo storilo naše ljudstvo? Socialni demokrati delajo na to, da postane jugoslovansko ljudstvo spačeno, perverzno, hinavsko, sebično. Nekaj zgledov že danes sporočimo.

Lažnjivemu in hudobnemu ljudstvu laži ugajajo, zlasti take, ki ga napravljajo celo za boga. Socialni demokrati imajo svoje politične šole po vseh večjih svojih organizacijah. Kaj bo izrastlo iz teh šol, je že danes več ko jasno. Križaj ga! vsakega, ki ne trobi tako, kot je socialističnim agitatorjem prav. Vrzite ga vun, kdor se sklicuje na nauke krščanstva in krščansko pravico. To je že danes sad teh šol, sad pisanja socialističnega in govorjenja. Veliko in grdo in po načrtu urejeno zapeljevanje vrše socialni demokrati. Včasih zablešči kakšna bela poteza, včasih pišejo in govore tako predrzno dostojno, da so še plitveži na naši strani kar potolaženi in se jim škoda zdi socialnih demokratov, ki se samo spozabijo tu in tam. Kdo bi se pa ne nad gnilim družabnim redom. In socialni demokrati hočejo vendar zdraviti socialni red. Seveda kot konjederec konja. Ampak tega častilci prekucij in polomov ne pristavijo.

Naša dolžnost pri vsem tem? Ta je, da ljubimo jasna pota in jasne cilje. »Na mojem nebu ni zvezd,« takih pesnikov, ki tako pravijo, takih kažipotov in politikov mi ne potrebujemo. Takih hočemo, ki vedo, kam nas vedejo in tudi mi moramo vedeti, kam plove naša ladja. Pri socialistih nista dva edina. Če jih pa deset dobite, ki bi jim bilo jasno, kaj in kam hočejo s svojim socializmom, smatrajte to za čudež, ki se ne dogaja.

Pravijo: naša vprašanja je treba še raziskati. Če jih je pa treba še raziskati, potem naj pridejo takrat med ljudi, kadar bodo gotovi, da imajo prav, in tedaj bo tudi edinost med socialisti samimi, ki jo dozdaj zastonj iščete. Ljudstva in narodi niso živalice, na katerih bi socialisti delali svoje poskuse za svoje domneve, kakor zdravniki na domačih zajcih.

Naša dolžnost je torej, da so nam naše trditve bolj jasne ko socialistom njihove.

Drugič je naša dolžnost, da opozarjamo ljudstvo na njegove dolžnosti in njegovo odgovornost. Kakor so bili prej cesarji in samodržci odgovorni za usodo države in državljanov, tako je zdaj ljudstvo. Kdor ima pravice v državi, tisti je odgovoren za njo. Mi smo danes za ljudovlado; pa ne zato, da bi se ljudstvo dalo zapeljevati na levo in desno, ampak zato, da se ne bo mogel nihče izgovarjati na krivdo poedinca. Da pa vsi skupaj ne zgrešimo, bomo morali resno opozarjati sami sebe in drug drugega na večno prava načela, ki so naša politična pota. Z ljudovlado, ki je pred durmi, pravzaprav že v sobi, pada na nas vsa strašna odgovornost, kakor je padla na tisto ljudstvo, na katero je prevalil sodnik odgovornost, ko ni hotel sam pravično razsoditi in je ljudstvo vzelo to odgovornost nase in vse posledice ob obsodbi nedolžnega človeka z besedami: »Njegova kri pridi nad nas in nad naše otroke.« In prišla je. Domovina in država tistega ljudstva je bila spremenjena v puščavo, tisti ljudje večinoma kaznovani z isto smrtjo, njihovi otroci pa prodani v sužnost.

Naše ljudstvo se je zaenkrat drugače izreklo ob Krekovem grobu in škofovem nastopu. Izreklo se je, naj se odstranijo krivci, nedolžni pa naj živi. Izreklo se je za krščanska pota in za vladarstvo ne Kristanovo, ampak — Kristusovo.

Skrbimo, da ta misel in ta volja v nas in našem ljudstvu nikdar ne ugasne in rešili smo ljudstvo, slovanstvo in sosednje narode.

Gospodarstvo soc. demokratov.

Kaj je z Vojno zvezo? Zadnje čase se mnogo govori o Vojni zvezi, pritožbe prihajajo od vseh strani, da se člani prikrajšujejo pri razdeljevanju blaga in v našem listu smo že opetovano ožigosali enostransko postopanje, ki je poznalo le svoje so-

LISTEK.

Nero in njegov konec.

Zgodovino učijo učence profesorji v šoli kakor ptičar kose. Brez razumevanja. Prvega vira in končnega smotra ne poznajo, ali samo po papagajsko in zato ne prihajajo iz zgodovinskih dni nič pametnejši in nič zamišljenejši.

Podatke o tem, kako je končeval in končal Nero, nudi zgodovinar Svetonij. Nero je vladal štirinajst let. Štiriinpetdesetega po Kr. rojstvu je začel in osemin-šestdesetega je nehal, je moral nehati ob petindvajsetletnici Kristusovega vstajenja. Nero se je spravil nad kristjane. Običajno jih je dal križati. Za zaničevane ljudi je treba zaničljive kazni. In če nabodeš črva na trn, da se zvija, in živega človeka obesiš na križ, da drgeta bolečin dokler izdrgeta mučeno dušo, ali ni to slastno za človeka, ki se hoče zabavati z ljudmi?

No, Nero je ljubil raznovrstno zabavo. Da bi živi ljudje v neznosnih mukah umirali samo na križu, to bi bilo preenolično. Treba je spremembe tozadevno. Nero se je štel tudi med pesnike in umetnike. K tej stroki spada pred vsem živa domišljija. Domišljija je Neronu izvabila čudovita dejanja zverskega barbarstva. Zazdelo se mu je, da ne bi bilo napačno, ko bi ljudje končevali ko živali divje in domače. In takoj ga je prevzel nov mesarski posel. Predmet njegove klavne domišljije so bili zopet kristjani. Številne trume kristjanov so mu nalovili, laikov, klerikov (= svetnih in redovnih), mož, žena, otrok, dečkov, deklic, starčkov. Neronu v razvedrilo in spačeni njegovi drhali so jih zašili v kože, v volčje, kravje, medvedje, kozje, ovčje . . . in izgledali so ko živali gozdne in domače z dlako, kocinami, ušesi . . . in Nero jih je gledal, edina zver med temi nedolžnimi ljudmi; a Nero je velel pripeljati in izpustiti na dvorišču gledišča resnične zveri. Pripuhali so, izpuščeni iz železnih kletk resnični sestradani risi, volkovi, leopardi, tigri in levi . . . renče, groze, odpiraje žrela. Trganje, lomastenje, lomljenje se je začulo. S šapami in gobci so trgale zveri zašite kože. Rdeča kri je kapala izza zobovja. Bestije so žrle nedolžna jagnjeta za zabavo, za razvedrilo Neronu. Pokale so kosti med zobovjem in vpile k nebesom: »Oglasi se pravica! Glej, tisti, ki zasluži, da bi ga strle divje levinje, stoji neprizadet in se zabava . . .« Ali nebo je čulo klic, krik, pa zaenkrat molčalo.

Umetnik, državnik, pesnik Nero si je še privoščil slastnega opravila. Ob bajnem dvoru so se širili bajni vrtovi. V nočnih urah so od časa do časa razsvetljevali cesarske gaje in nasade Neronu na ljubo svetilniki. Izmed vseh svetilnikov in plamenic so se zdeli Neronu najbolj zanimivi ljudje, živi ljudje, in to tisti, ki jim je sveto krščansko prepričanje in krščansko življenje. Ti morajo razsvetiti njegov park, ampak tako kakor resnične baklje. »V ta namen jih ovite s slamo,« je velel Nero. »V ta namen jih ovite še s predivom. V ta namen jih pritrdite h kolom in stebrom na mojih vrtovih! V ta namen jih polite s smolo!« Znočilo se je in zvesti sluge so spolnili še zadnji Neronov ukaz: »V ta namen jih zažgite.« Svetilniki so plapolali. Boleče molitve in vzdihi so med prasketanjem živih bakelj napolnile vzduh. Nero se je vsemogočno sprehajal med bakljami živih ljudi. Na tolstem obrazu občut slasti in zavest lastne moči. Zavohal je duh pečenega mesa. Svetilniki pa so utrinjali iskre in luč in svetili naravnost pred sedež Najvišjega, za čegar ime so gorela tukaj doli bitja, obdarovana s prosto, svobodno voljo, ki so jo darovala Njemu in njegovemu Kristusu. »Zakaj to pustiš, zakaj to trpiš, dobrotno nebo?« Ali za Nerona ni Pravičnega, ki maščuje? A pravični Maščevalec je sprejemal v svoje dvore posvečene duše in Neronu ni skrivil lasu. Nero se je še sprehajal.

Še se je zabaval. Zabaval se je s številnimi glavami, ki so jih sekali njegovi krvniki rimskim državljanom — kristjanom. Ali naj bo tem ljudem Kristusovo ime več kot pa njegovo Neronovo? Nero uživa sijajen glas, da je umoril prvega papeža. Skalo, na kateri naj bo sezidan zbor kristjanov, je dal pribiti na križ — z glavo navzdol. Pod Neronovim mečem se je zakotalila raz vrat glava apostola narodov, najbolj žilavega in neutrudnega »agitatorja«, da se razširi misel božjega sina. In Nero še vlada. Ponosno se sveti »Zlati dom« na Palatinskem holmcu. Velikanska dvorišča okoli »Zlatega doma« in prelepi gozdiči, cvetoči vrtovi, zeleni travniki in bistra jezera se množe. Vse se lesketa in blišči prevelike sijajnosti. Kje je Bog kristjanov? Kdo je nad Nerona? Ali je sila, ki bi ga sklonila?

A samo štiri leta, ko je padla prva glava krščanskega prepričanja, je Nero bogoval. Stekale so se Neronove sekunde. Za trpinčene počasi, za Nerona neizmerno urno. Kaznujoča sodna roka božja se je stegnila in zgrabila trinoga.

V Belgiji se je uprla Neronu njegova armada. Vojni zbori drugod so hitro zvedeli dogodek in posnemali zgled. Nero se

druge, včlanjeno delavstvo našega mišljenja je bilo pa prikrajševano. Vse tozadevne pritožbe so pa ostale brez vspeha. Vlada si je pač mislila, čemu ste se pa zvezali s socialisti, na drugi strani je pa tudi vedela, da papirnate bombe niso nevarne. Krotkost našega delavstva je pa že itak splošno znana. Sedaj so pa prišle na dan čedne stvari. Kakor znano, je bilo posebno veliko pritožb med delavstvom zaradi pomanjkanja sladkorja, med tem, ko se je dobilo dovolj sladkorja po navitih cenah 16, 20, 22 kron za kilogram. Pri hotelu Slon je bila za sladkor pravcata borza, kar je moralo priti končno tudi do ušes naše policije. Poizvedbe so dognale da izvira ta sladkor iz Vojne zveze in so vedle do aretacije dveh uradnikov: poslovodjo Vojne zveze in knjigovodje Splošnega kreditnega društva Zalerja in skladiščnika socijalističnega konzuma in Vojne zveze Bovhe. Zaplenjenega je bilo pri njiju v denarju, hranilnih knjižicah in blagu krog 400.000 kron.

Kako sta manipulirala?

Po cele vagone blaga, namenjenega članom Vojne zveze sta brez vednosti načelstva oddajala po navitih cenah raznim špekulantom ter sta zaslužila samo pri 1 vagonu sladkorja krog 190.000 kron, kateri dobiček sta si potem delila. Pod firmo Vojne zveze sta tudi kupčevala z raznim blagom na svoj račun. Blago, ki sta ga na ta način dobila je bil vračunan v kontingent, ki je bil določen delavstvu, vsled česar je bilo delavstvo za dotično blago prikrajšano. Na ta način sta postopala s fižolom, slivami, vžigalicami, krompirjem, milom, drvmi, žganjem, petrolejem, gorljivim špiritom itd.

Kako je delavstvo oškodovano?

Prodajalo in brez naročil se je pošiljalo včlanjenim konzumnim društvom in tovarniškim aprovizacijam razno nič vredno blago po pretiranih cenah (kavin nadomestek, pralne praške itd.) katero blago leži še danes neprodano, ter nima niti četrtinke plačane vrednosti. Konzumi in tov. aprovizacije in po njih delavstvo je vsled tega znatno oškodovano. Take postranske kupčije jim je baje dovolil predsednik Vojne zveze Anton Kristan.

Poneverjenje!

Pa ne le neopravičeno razpolaganje s tujim blagom in oddajo po navitih cenah so zagrešili socijalistični voditelji Vojne Zveze, ampak tudi defravdacijo. Gre za svoto 50.000 K. — ki je bila dvignjena pri Splošnem kreditnem društvu na ime Vojne zveze, katera svota pa ni bila oddana Vojni zvezi in je bila torej poneverjena.

Ali bo trpela Vojna zveza ali Splošno kreditno društvo kako škodo?

Ker je bilo pri prizadetih zaplenjenega dovolj premoženja iz katerega pride predvsem plačana povzročena škoda, se ni bati nikake izgube.

Kdo je kriv bo vprašal ta ali oni!

O vprašanju krivde je težko govoriti. Po našem mnenju je bila predvsem dolžnost predsednika Vojne zveze Antona Kristana skrbeti za redno poslovanje svojih zaupnikov. Zato je bil predsednik in se mu je za njegovo poslovanje priznala nagrada 10.000 K, ker je predsednik nadzorstva tovarnar Majer iz Jesenic poročal, da je našel vse v vzornem redu. Tudi prizadetim uradnikom Vojne zveze, se je na podlagi tega poročila prisodilo vsakemu 3000 K.

Ali je bila revščina vzrok teh dejanj?

V predidoči številki »Naše Moči« ste brali povest o materializmu, katerega proslavlja in na katerem sloni socialna demokracija. Pohlep po bogastvu, četudi na nepošten način, četudi na račun drugih, to je gonilna sila, ki oslepi tacega človeka, da vidi in čuti samo eno, namreč svojo željo in pohlep po bogastvu in uživanju. Prizadeta uradnika živita oba v zelo ugodnih gmotnih razmerah, imata razkošno opremljeno stanovanje in sta brez družine. Mesečni zaslužek je znašal krog 800 K.

Kaj se je zgodilo s pritožbo našega delavstva?

Že v predzadnji številki »Naše Moči«, smo poročali, da je »Prvo ljubljansko delavsko konzumno društvo« vložilo na vlado pritožbo (ki ni bila niti prva niti osamljena) zaradi nerednega poslovanja Vojne zveze. To pritožbo je naša vlada vposlala načelstvu Vojne zveze, da poslovanje takoj natančno preišče, pri seji o pritožbi sklepa in vladi o uspehu poroča. Četudi je poteklo od tedaj dva meseca, predsednik g. Kristan ni ničesar preiskal niti v seji poročal in tudi vlada ni sprejela nikakega poročila. Vsled tega je bila policija primorana, da poseže v poslovanje Vojne zveze in napravi konec tem manipulacijam.

Kako se pere Anton Kristan?

Na pritožbe od naše strani v »Naši Moči« odgovora v »Napreju«, češ, Alojzij Kocmur načelnik delavskega konzuma, ki je tudi odbornik Vojne zveze, naj sam hodi v pisarno Vojne zveze in naj gleda, da se bo tam pravilno poslovalo. Na to odgovarjamo: Vojna zveza je bila od svojega početka soc. demokratična domena, v kateri sta komandirala izključno Kristan in Čobal nemška kapitalistična gospoda jima je pa kimala. To je v današnjih časih razumljivo. Pisarna Vojne zveze sama se je nastanila v socijalno-demokratični banki »Splošnem kreditnem društvu«, skladišče je imela skupno s socialističnim konzumom v Spodnji Šiški, uradništvo je bilo socialistično, pritožbe, ki jih je prednašal odbornik Al. Kocmur skoro pri vsaki seji ,so se bagatelno reševale in odklanjala mesečna poročila, ki jih je sklenil odbor v svrho kontrole pravičnega razdeljevanja (koliko blaga sprejme V. z. vsak mesec in kam ga razdeli) se niso dajala, razsodišča, ki naj bi preiskalo opravičenost pritožb, g. Kristan ni nikdar sklical, v takih razmerah Alojzij Kocmur pač ni imel ničesar iskati v pisarni Vojne zveze, sej se je pa kakor drugi odborniki redno udeleževal, kaj več pa ni storil noben odbornik, ker pristoja vodstvo pač pred vsem predsedniku, drugim odbornikom pa le v toliko, kolikor se to sklene pri sejah. Sicer se pa odbornika Kocmurja nikdar ni vabilo za kak podpis, ampak je z vednostjo predsednika Kristana podpisoval vse listine v to po zakonu neopravičeni delovodja Žaler, deloma pa Orozsy in Lininger. — Toliko smo bili dolžni povedati v pojasnilo našemu delavstvu.

Kako se je še sleparilo pri Vojni zvezi? Prišel je vagon blaga, ki se je imelo razdeliti na razne odjemalce — tovarne in konzume. Pri tehtanju se je pri vsaki vreči ali sodu oziroma zaboju nekaj kilogramov priračunilo, češ, da ne bode pri skupni teži hodilo navzkriž. Blago, ki se je na ta način pridobilo, se je spravilo v skladišče, potem pa potom verižne kupčije iz skladišča zopet izginilo. V nekem slučaju se je hotelo nekega odjemalca vpričo prepričati o višji teži, kot jo je vaga dejansko pokazala. Če se je tako delalo v navzočnosti stranke, potem je to dokaz, da je bilo tako postopanje ne slučaj, ampak sistem.

Delavska žena in dom.

»Moja hišica — moje kraljestvo!« je dal zapisati nek slaven mož nad vrata svojega doma. Res je to. Najlepše in najgrenkejše ure svojega življenja preživi vsakdo doma, tam je svoboden, sam med svojimi, vladar v svojem domu. Gotovo torej ni vseeno, kako je urejen prostor, v katerem živi in se razvija; posebno pa ne more biti to delavcu brezpomembno. Truden in izmučen od celodnevnega težkega dela pride domov, da si izpočije, da v krogu svoje družine razvedri duha in iz ljubkega čebljanja otrok, ki so kri njegove krvi in iz besed ženinih črpa moč in veselje za novo delo.

Tu je polje, na katerem morajo žene zastaviti vse moči, da prinesejo svežo luč in barvo v dom. Napraviti morajo dom prijeten in lep, da se moža ne bo polastila otožnost in grenkoba, ko stopi čez prag. Če bo dom nesnažen, poln nereda, če bodo zrle mrtve sajaste stene na moža, si bo iskal razvedrila v gostilni. Žene bodo osamele in nesrečne, deca bodo sirote, družinski mir bo uničen. Otroci, ki zrastejo v tem od nesnage okuženem, brezokusnem stanovanju, izgubijo vsako nagnenje in ljubezen do doma in svojcev, — saj je vendar za nje povsod lepše kot doma! Da slovenske delavke to že razumejo in skušajo s svojimi slabimi močmi, da napravijo dom, ki bo kazal tiho družinsko srečo in okusno lice, to pokaže že pogled v naša delavska stanovanja.

Vendar mislim, da bi mogli z malim trudom in skoraj brez stroškov še dvigniti lepoto in notranjo ubranost naših stanovanj. Prvi pogoj je snaga! Kjer je mogoče, naj bo kuhinja strogo ločena od sobe. Kako čuden in neprijeten utis napravi na vsakega, če vstopi v sobo, in zagleda na mizi ostanke kosila, v kotu kup cunj, poleg postelj kuhinjsko opravo. Otrokom se vcepi v njih značaj to razvado nereda, ki se kaže v njih obleki, mišljenju in pozneje v celem življenju. Deca, ki raste v takem mrtvem domu, izgubi vsak smisel za snago in lepoto.

In cvetlice! Zelena okna, v njih slapovi rdečih nageljnov in gorečnic, — to je slovenska kmečka hiša. Kaj naj pozabi delavka, da ji je večinoma tekla zibel pod kmečkim krovom in naj zanemari to naravno in svežo krasoto? Mladost je v rožah in solnce v živih barvah, še sami ne vemo, kako prijetno in pomirljivo vplivajo na nas. Ko spomladi v lončkih ozelene, se razveselimo; ko cvetejo, jih gledajo otroci, skrbe za nje in rastejo ž njimi; vedno pa dajejo sobi in domu prijazno in družinsko lice.

Še nekaj bi rad omenil. Slike v delavskih stanovanjih mi ne ugajajo, četudi so stene kar pokrite z njimi. V tri skupine jih lahko razdelimo: Ali so kričeče blago židovske sorte (nabožne slike najslabše vrste), ali mrtve, šablonske pokrajine, ali pa neokusni stenski koledarji in podobno; vse to eno vrh drugega. Pravilo naj bo tu: Malo, a to dobro. Lepih, res primernih slik v naših domovih ni lahko dobiti. In tako dobi soba razmetan, neurejen značaj, stene so podobne tablam s plakati. Bi temu ne bilo odpomoči? Stenske slike, ki imajo večjo umetniško vrednost, so danes za delavsko družino predrage. Bi ne mogla Mohorjeva družba, — ko se vrnejo normalne razmere — izdati mesto ene slabe knjige, serijo stenskih slik, razumljivih za ljudstvo, ki bi pa imele večjo umetniško vrednost? Tudi naše založbe bi se lahko po dolgem času povzpele do naziranja, da žrtvujejo enkrat svoj dobiček popularizaciji umetnosti; izdajo naj vrsto ljudskih slik po proizvajalnih cenah.[1] Izpadek dobička bi se jim bogato povrnil, ko bi se med ljudstvo razširilo in med njim ustalilo razumevanje za umetnost.

Tako bi šli po poti do lepote za korak naprej. Vse kar nas obdaja, naj nosi pečat naše osebnosti, vse naj izraža, da hočemo napraviti stanovanje prijetno, okusno in domače, da ga bodo naši dragi res vzljubili. Priklenimo jih na dom, in srečnejši bomo vsi. Žena ima dolžnost, da dá deci in možu lep dom, da jim podaja vsak dan lepo in ljubljeno središče življenja, ki je mogočna opora telesnemu razvoju in moralnemu čuvstvovanju vsakega človeka.

KA. RI.

[1] V Nemčiji je vršila to kulturno nalogo založba »Kunstwart« v Monakovem, ki je izdajala reprodukcije prvovrstnih umetniških del (vendar v manjši obliki) po zelo nizkih cenah.

je prebudil ponoči in zaznal, da so ga zapustile celo straže. Nero je planil iz postelje in velel poklicati prijatelje; prišel ni nobeden. Dirjal je sam na cesto po ulicah, odprl mu ni nihče svoje hiše. Ukazal je, naj poiščejo kakega gladiatorja, da ga prebode za smrt; našli niso nobenega. Torej zame ni več ne prijatelja ne sovražnika, je kričal. Tedaj je letel k Tiberi, da bi se utopil; premislil se je spet. Poiskal je zlato svojo posodico, kamor je bil shranil strup, pa tudi to so mu bili odnesli. Osvobojen suženj, po imenu Faon, mu je ponudil zavetje v svoji bližnji vili na deželi. Nero, še pred nekaj urami božanstveni cesar nazvan, je zlezel na mršavo kljuse, vrgel nase slabo obleko, zagrnil si glavo in odpotoval s Faonom in tremi drugimi tovariši. Noč je bila temna in bliski so križali nebo. Prevzetni trinog bi kmalu samega strahu umrl. Celo mršavo kljuse se je plašilo.

Trepetal je še bolj kot so drgetala trupla na križ obešenih kristjanov, šum vsakega lističa ga je strašil, če je petelin zapel, ga je popadel tisočbarven smrten strah. Jezditi je moral v bližini taborišča. Začul je vrvenje vojakov, ki so ga krepko preklinjali. Končno je dospel do dvorišča, na dvorišče zajezditi ni upal, zlezel je s konja, se plazil okrog poslopja med bičjem in trnjem, žejalo ga je strašno, pil je iz luže smrdljivo vodo, čepel in čakal tesnobno, da je Faon dal izdolbiti luknjo in preluknjati zid. Skoz to luknjo je zlezel po vseh štirih on, dosedanje božanstvo, potem se je splazil v sobico nekega sužnja in se vrgel na njegovo posteljo.

Zbral se je senat, razglasil Nerona za sovražnika domovine, isti senat, ki je nekdaj klečeplazil pred Neronom, ko zdaj socialni demokrati pred boljševističnim ljudstvom, ki ga nazivajo svojega boga, in zidal templje Neronovemu zadavljenemu otroku in obsodil Nerona: Neronov vrat naj se vtakne v precep med lesene vile in tako naj ga gonijo po mestu in bičajo do smrti. Nero je začul kopita konj, na katerih so sedeli njegovi preganjalci. Javkajoč in jadikujoč je zagrabil bodalo in si ga zadrl v prsi Tako je končal prvi preganjalec kristjanov, šele enointrideset let star, ravno istega dne, na katerega je dal usmrtiti svojo soprogo Oktavijo. Komaj dvajsetletno je z nastavljivo svojo lepoto izpodrinila pri Neronu hudobna, razuzdana, vladohlepna in nečimerna Judinja Popeja Sabina. Tako se je že koj pri prvem preganjanju združilo judovstvo in paganstvo zoper krščanstvo. Nero ni ušel in spomin na niega in na kristjane je različen.

—::—

Politika.

Narodno predstavništvo je odgodeno za 10 dni.

Ministrski svet je sklenil v zadnji seji, da se bodo osnovali v Belgradu, Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu posebni invalidni domovi po angleškem vzorcu. Sprejemali bodo vanje invalide iz vojn l. 1912 do 1919 iz vseh krajev Jugoslavije.

Škof Mahnič je sedaj prost v Frascati pri Rimu. Ko so ga pripeljali so mu dali na prosto, kam da potuje. Zbral si je pot v Rim.

Pretekli teden so potisnili združeni Nemci Koroško fronto na deželne meje Koroške. V teh bojih so nekateri igrali jako sumljivo vlogo. Sedaj se pogaja nemška vlada z našo v Celovcu. Zaradi ureditve spornih vprašanj.

Gradec, Dunaj in Tirolska so poslali nebroj prostovoljcev na Koroško, da iztrgajo slovenski Korotan Jugoslaviji.

Nemci nameravajo zapleniti vso imovino Jugoslovanov, ki se nahaja v ozemlju Nemške Avstrije.

Sprejmite povsod z odprtim srcem naše koroške begunce, ki so morali zapustiti dom in delo vsled vpada nemškega nasilja. Sprejmite jih kot brate in pomagajte jim!

Davek za neoženjene misli vpeljati finančni minister. Davek bo znašal 240 dinarjev na leto za vse neoženjene, vdovce in ločene brez otrok od 25. do 60. leta.

Vozne cene so se podražile tudi na državnih železnicah. Za III. razred se plača za km 20 v, za II. 40 v in I. 50 v. Vožnja bo precej draga.

Italijanska grozodejstva in nasilnosti v zesedenem ozemlju so vedno hujša. Sedaj pritiskajo posebno na narodno učiteljstvo, ki jim je poleg duhovščine najhujši trn. Dobro vedo Italijani, da je treba začeti pri mladini vcepljati italijanske fantome, ki je najbolj vsprejemljiva. Vemo pa in smo trdno prepričani, da naša slovenska mati ne bo pripustila, da bo njen lastni otrok preklinjal in zaničeval njo, ki ga je zredila in da bo raje žrtvovala, kakor pa da bi njeno najljubše potujčili in potopili v morje italijanske nekulture.

Italijanski otrok v svoji naivnosti kriči nad dobrotniki, zakaj mu ne dajo toliko, kolikor zahteva. Mati ententa pa nadebudneža pomirja in ga bo mogoče morala še krotiti, Pepino, ne za celo roko, saj imaš dovolj palca.

Na Hrvaškem in Slavoniji, Bosni in Dalmaciji so bili pretekli teden položili temelj novi Hrvatski Pučki stranki, ki bo posestrima V. L. S., ki bo slonela na istih načelih vzajemnosti, (solidarnosti) in ki bodo skupno tvorile Jugoslovansko Ljudsko stranko. Veseli posebno nas delavce, da imamo tudi med Hrvati in upajmo tudi Srbi mnogo ljudi, ki mislijo enako, da ne en stan ampak vsi združeni v celoto morejo mirno in trajno urediti državne razmere. Med Hrvati in Srbi se že ustanavlja kmečke Zveze in skupine naše J. S. Z. Vsi pod prapor pravičnosti in slojevne vzajemnosti, solidarizma in zvestobe! Organizirajmo se v naši delavski J. S. Z.

Direktna zveza med Francijo in Jugoslavijo bo v kratkem vpeljana.

Češki vojni minister Stepanek se je ponesrečil, ko se je vozil v zrakoplovu iz Bratislave v Majner. Bil je takoj mrtev. Žrtve nesreče sta še dva italijanska častnika.

Likvidacija stare Avstro-Ogrske pride kmalu na razpravo. Opominjamo in opozarjamo, da ste vsi priglasili po vojni vam prizadeto škodo, posebno tisti, ki ste imeli premoženje v zasedenem ozemlju.

Prevrat so pripravljali Ogri na Dunaju. Policija je zasledila in zasedla ogrsko poslaništvo. Aretiranih je več ogrskih častnikov, poslancev in civilistov. Trezno dunajsko ljudstvo z vso odločnostjo odklanja boljševizem, ker ve, da bo prinesel le uboštvo, bedo, prevrat in poboje.

Mažarska vlada bo kmalu razpadla. Ententne čete se vedno bližje pomikajo proti glavnemu mestu Budimpešti. Številne čete združene z rumunskimi korakajo proti Budimpešti.

Boljševizem na **Ogrskem in Bavarskem** se ne more prav ustaliti. Povsod zmaguje ideja pravičnosti do vseh in ne samo nasilja do vseh. Upajmo, da se kmalu iztrezni tudi Rusija. Zgodovina bo potrdila staro pravilo, da sila ni prida in da boljševiške ideje niso zdrave in trajne.

Nemškim delegatom v Parizu je bila te dni izročena mirovna nota.

Na Nemškem, v Essenu so ustanovili družbo za izseljevanje v Južno Ameriko. Ententa pripravlja že protiukrepe, da ne osiromaši Nemčija in da ona pride do svojih vojnih odškodnin.

Belgija se boji, da bo ravno tako opeharjena pri mirovnem posvetu, kot smo mi. Imajo pač nesrečo, da so majhni.

Na francoskega predsednika Poincarea je bil vnovič pripravljen napad. Tačas je bil napadalec 18 letni anarhist Cornilon. Kdaj bo vendar v svobodni Franciji mir in red? Mi odgovarjamo: Ne k zemlji, ampak k duševnim pravim vzorom naj se vzdiguje človek.

Francoski list »Humanite« imenuje sedanji mir, mir sile, imperializma in krivice. Francoski proletariat odreka svoj podpis pod ta dokument v Bismarckovem slogu, ki krši pravo in moralo. Podpisujemo in se pridružujemo!

Španska zbornica je razpuščena in so že razpisane nove volitve.

Na Portugalskem se je vpeljana vstaja ponesrečila. Vlada je izsledila krivce in jih pozaprla. Skoro bi mislili, da se »balkanske razmere selijo na španski polotok. Krivda vsemu so nezdrave socialne razmere in zmedenost duha.

Angleški princ — ogrski kralj? Fantom.

Sibirsko vlado kot vlado cele Rusije je priznala naša vlada v Belgradu. Za poslanika v Belgradu je imenovan Strandman.

—::—

J. S. Z.

Prvo ljubljansko delavsko konsumno društvo naznanja, da se bo vršil to nedeljo, 18. maja, ob štirih popoldne v Ljudskem domu v Ljubljani občni zbor te zadruge. Točke dnevnega reda so: 1. Poročilo načelstva; 2. poročilo nadzorstva in branje revizijskega zapisnika; 3. odobritev letnih računov; 4. volitev odbora in nadzorstva. 5. Slučajnosti. — Člani naj se občnega zbora v obilnem številu udeleže. — Društvo je pretečeno nedeljo otvorilo svojo osmo prodajalno, in sicer pri Sv. Križu pri Kostanjevici. Število članov znaša krog 3500 družin.

Iz Doba pri Domžalah. V našem kraju je več ubogih žena, katere so preživljale sebe in svoje nedorasle otroke edino le s zaslužkom svojega v Ameriki se nahajajočega moža. Okrajna komisija v Kamniku pa je neoziraje se na njih bedo, vse prošnje za podporo enostavno zavrnila, četudi se nahajajo te družine brez vseh sredstev ter brez lastnega stanovanja. Žene in očetje so v ujetništvu in v Ameriki. Žene doma bolehajo in hirajo, otroci stradajo. Za delavske družine ni nikjer pomoči. Ne vedo gospodje, da tudi na deželi žive siromaki, ki nimajo ničesar. Ali ni nikjer pomoči?

Idrija. V Idriji bojujejo delavci boj za izenačbo lir s kronami. Kolikor kron so zaslužiil prej, sedaj hočejo imeti toliko lir. Dvakrat so delavci popolnoma obkolili stanovanje inženirja Šotola, kjer so hoteli izsiliti to iz njega, da bi on izposloval. Šotola se z Italijani dobro razume in tretji dan je postavilo italijansko poveljstvo na vse vogale oklopne avtomobile. Sem in tja se posreči kakemu, da prinese iz one strani kak časopis in ga nalepi na zid. Seveda ko Italijani to zagledajo, preskrbijo takoj, da se vse močno pobeli. Krivcev (nagajivcev) ne izslede. Vest, da so zaprli v Ljubljani dva laška špijona in eno špijonko, vsi trije Slovenci, da celo Idrijčana, smo sprejeli z velikim zadoščenjem. Italijani strogo nadzorujejo tukajšnjega gosp. dekana Arkota, ker jih je nekdo hote nafarbal, da daje on poročila v časopise. No, pa se Italijani presneto motijo. Poročevalca ne najdejo, če ga še tako iščejo.

Šmartno na Paki. Dne 4. maja po ranem sv. opravilu se je vršil v šoli dobro obiskan shod, na katerem je razvijal govornik Vekoslav Zajc iz Škal program Jugoslovanske strokovne zveze in pobijal pogubna načela socialnih demokratov z namenom, da se naše ljudstvo organizira v naših krščanskih stanovskih organizacijah in se varuje goljufivih vab rdečkarjev. Popoldne je zboroval isti govornik na velikem vrtu v gostilni Ivana Letonja z enakim programom. Oba shoda sta se izvršila v veliko zadovoljnost mnogoštevilnih zborovalcev in sta izdatno pripomogla, da se je poglobilo zanimanje za naše krščanske organizacije.

Rogaška Slatina. Tudi na Slatini in v okolici so se začeli delavci gibati. Socialdemokrati, ali bolje rečeno, nemškutarji, so ustanovili svojo stranko in skušajo delavce prepričati, da so le oni njihovi prijatelji, česar jim pa noben pameten človek ne verjame. Bahajo se, da so oni dosegli osemurni delavnik in povišanje plač, in vendar so to zahtevali vsi delavci cele Slovenije, ne samo socialdemokrati. Pravijo, da niso proti veri, pa vendar vedno zabavljajo čez vse, kar le spominja na sv. vero. Prvi maj so obhajali slovesno, kakor mislijo. Njihov list »Naprej« je prinesel o tem praznovanju zelo neresnično poročilo. — Krščanski delavci rogaškega okraja, ostanite dobri kakor doslej, pa strnite se skupaj, ustanovite si močno skupino Jugoslovanske strokovne zveze! Bodite ponosni na to, da ste delavci, toda s socialdemokrati ne imejte ničesar opraviti! Zahtevajte odločno, da vas pustijo pri miru, kakor vi pustite nje! Povedali ste jim že dostikrat, da jih ne marate, in če vam grozijo, vam bo močno krščansko delavsko društvo pomoč!

Ruše. — Žalostni dogodki na Koroškem odpirajo ljudem oči. Lahko si mislite, da se je za nas na Štajerskem vsled tega vse poslabšalo. Ogorčeni smo zoper p.... nemške in nemčurske socialne demokrate in boljševiške izdajice. Socialnodemokraška poverjenika sta razglasila v »Napreju«, da nista kriva dogodkov na Koroškem, njuni pristaši člani socialne demokracije pa pomagajo Nemcem in nas izdajajo.

Za delavski tiskovni sklad so darovali: gospa Metka Gostinčar »v spomin ranjkemu očetu Jakobu Milavec« 20 K; skupina J. S. Z. v Tržiču »ob priliki praznovanja 1. maja na Brezjah« 26 K 50 vin. Skupaj 46 K 50 vin.

Tovariši in tovarišice, ne pozabite Vašega tiska!

Železničar.

Trganje plače pri blagajni. Železničarjem odtegnejo naši neprijatelji pri izplačevanju plače prispevke za razne njihove organizacije. Naši železničarji so sklenili odločno ugovarjati proti temu. Organizacija bodi prosta, kjer kdo hoče in plačuje naj kamor hoče prostovoljno! Železničarjem pa tudi drugim ljudem so delali socialni demokratje silo pri nabiranju zneskov za svoje rdeče zastave za prvi maj. Tozadevno so nas obvestili iz Ljubljane, Zagorja in Trbovelj. Celo do pretepa in suvanja so se izpozabili socialni demokrati. Železničarji bodo najbrž zahtevali od uprave, da prepove trganje njihovih plač in nasilno pobiranje za stvari, ki si jih je izmislilo par nasilnih samogoltnežev.

Odpuščeni delavci. — Železničarska uprava naj raje pazi pri sprejemu svojih uslužbencev, da ji ne bo treba potem ljudi odpuščati. Pri takem odpuščanju se lahko vtihotapi mnogo krivic.

Cestar.

Uradni list št. 78 dne 19. aprila t. l. prinaša naredbo o izrednih dokladah k sistemizirani plači državnih uslužbencev v Bosni in Hercegovini, Dalmaciji, Sloveniji in tako dalje.

Člen 1. Zaradi draginje živil se dovoljujejo državnim uslužbencem v Bosni itd. do vštetega dne 1. oktobra poleg njih sedanjih službenih prejemkov še doklade po razkazku člena 8., oziroma 11. te naredbe.

Člen 2. Glede višine doklad se dele uslužbenci po rodbinskem stanju na nastopnih osem razredov: I. samci in vdovci brez otrok; II. oženjeni uslužbenci brez otrok in vdovci z enim otrokom; III. oženjeni uslužbenci z enim otrokom in vdovci z dvema otrokoma; IV. oženjeni uslužbenci z dvema otrokoma in vdovci s tremi otroki; V. oženjeni uslužbenci s tremi otroki in vdovci s štirimi otroki; VI. oženjeni uslužbenci s štirimi otroki in vdovci s petimi otroki; VII. oženjeni uslužbenci s petimi otroki in vdovci s šestimi otroki; oženjeni uslužbenci z več nego petimi otroki in vdovci z več nego šestimi otroki.

Člen 3. V število otrok se štejejo samo cni otroci, ki bi po sedaj veljavnih predpisih imeli pravico do državnih preskrbnin, zlasti oni, ki še niso prekoračili dobe in ki jih je smatrati za nepreskrbljene. Pastorke in adoptirani (posinovljeni, pohčereni) otroci so enaki lastnim otrokom, ako ne uživajo miloščine ali sirotnine. Otroci, ki so v državni službi, se ne štejejo.

Člen 10. Državni uslužbenci na Slovenskem dobivajo to doklado od 1. maja 1919.

Stalnim cestarjem se da doklada v smislu člena 10. po nastopnem razkazku:

a) Ako je plača manjša od 1400 K v I. razredu 101 K (več od sedanje plače, in to skozi vse razrede), v II. razredu 123 K, v III. razredu 148 K, v IV. razredu 173 K, v V. razredu 198 K, v VI. razredu 223 K, v VII. razredu 248 K, v VIII. razr. 273 K.

b) Ako znaša plača 1400 do 1800 K: v I. razredu 109 K, v II. razredu 139 K, v III. razredu 164 K, v IV. razredu 189 K, v V. razredu 214 K, v VI. razredu 239 K, v VII. razredu 264 K, v VIII. razredu 289 K.

c) Ako znaša plača 1800 K ali več: v I. razredu 125 K, v II. razredu 155 K, v III. razredu 180 K, v IV. razredu 205 K, v V. razredu 230 K, v VI. razredu 255 K, v VII. razredu 280 K, v VIII. razredu 305 kron.

Glede delavcev, začasnih dnevničarjev itd. se prepušča pristojnim ministrom, da po načelih te naredbe odrede, kar je treba.

Člen 12. Te doklade nikakor ne vplivajo na dosedanje službene prejemke. Izplačujejo se mesečno obenem z ostalimi službenimi prejemki, dokler se ne prekličejo.

Člen 13. Te doklade so proste sodne in administrativne eksekucije.

Člen 14. Uslužbenci, katerim je plača ustavljena, ne dobe te doklade. Prav tako jo ne dobe uslužbenci, katerih plače se izplačujejo v breme vojnega proračuna.

Skupina cestarjev Jugoslov. Strokovne Zveze je izvolila na svojem I. občnem zboru sledeči odbor: Alojzij Bezeljak, Šmarje 6, predsednik; Anton Lipovš, Rudnik 56; Štefančič Filip, Rudnik; Pokovc Franc, Ljubljana, Dol. cesta 54; Srše Fr., Ježica 57; Osvald Jernej, Glince 131; Otrin Ivan, Sp. Šiška 196. Za novomeški stavbeni okraj: Alojzij Strnec in Alojzij Sterniša; za kranjski stavbeni okraj: Fr. Benčina, njegov namestnik Jenko Janez. Za Škofjo Loko: Janez Kankl in Janez Ziherl.

Tobačno delavstvo.

Glas iz vrst vpokojenega tobačnega delavstva. Slika, ki se je nudila na shodu dne 6. t. m., je nepopisna. Razburjenje je bilo veliko. V teh hudih časih, v teh časih velike draginje je šla vlada in jim utrgala to boro trimesečno draginjsko dokladо 80 K. V času, ko oni prosijo še za izboljšanje svojega položaja, gre vlada in jim utrže še teh borih par kronic, na katere so stavili svoje upanje cele tri mesece. Ali imajo sploh pri vladi kaj smisla o trpljenju ubogih vpokojencev? Ali je morda njih krivda, da so služiil celo svoje življenje v državi, o kateri noče danes nobeden slišati? Ljudje božji, vendar ne bodite tako nespametni. Želodec ne vpraša, ali je avstrijski, ali pa SHS, on hoče imeti dosti hrane. Telo ne vpraša, kaj je bilo in kaj je, ampak ono hoče biti oblečeno in obuto. Poglejte vendar in pomislite, da ljudje lakote umirajo. Slučaji, ko umirajo ljudje v samotnem podstrešju v največji bedi, seveda na pridejo na dan, a oni, ki ima vpogled v ta podstrešja, oni ve in vidi vse. Zatorej ne odlašajte več z nakazilom povišanja pokojnine, dajte jim četrtletno doklado, katero ste jim kar meninič, tebinič vzeli. Res, da se oni ne zde nevarni, ker nimajo moči, da bi kaj razdrli. Ali če se ne more doseči usmiljenja, zna tirati pomanjkljivost še naprej, česar se pa mi vsi bojimo. Naj bode to opomin eno minuto pred dvanajsto uro.

Gospodarstvo.

Vabilo na občni zbor Prvega ljubljanskega delavskega konzumnega društva, r. zadruga z omejeno zavezo, ki se bo vršil dne 18. majnika 1919 v nedeljo ob 4. popoldne v prostorih Ljudskega doma, po sledečem dnevnem redu: 1.) Poročilo načelstva; 2.) poročilo nadzorstva in branje revizijskega poročila; 3.) odobritev letnih računov; 4.) volitev odbora in nadzorstva; 5.) slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor!

Oblačilnica. V Ljubljani obstoji oblačilnica, ki ima namen preskrbovati najrevnejše prebivalstvo s pomočjo državne podpore, s cenim oblačilom. O tej oblačilnici je pa našim ljudem zelo malo znano ozir. so njene dobrote zelo malo deležni. Oblačilnica je prav tako kakor Vojna zveza v rokah Antona Kristana. Poverjeniki, ki izdajajo nakaznice, so sami soc. dem. agitatorji, zato je razumljivo, da naše delavstvo ni deležno blagoslova te inštitucije. Sem in tja se sliši, da razdeljujejo v soc. konzumu poceni blago, malokdo pa ve, odkod to blago izvira. Mi smo že večkrat zahtevali, da naj se to blago razdeli enako na vse organizacije, toraj tudi kršč. soc., vendar doslej brez uspeha. Naša vlada je izročila socijalistom monopol za preskrbo delavstva in če hoče naš delavec biti deležen te dobrote, mora prositi za uslugo svojega najhujšega nasprotnika, onega, ki ga meče iz tovarne zato, ker noče prestopiti v njegovo organizacijo. To se pravi z drugo besedo: vlada goni naše delavstvo v soc. dem. tabor. Kdor se ubrani, je res kremenit značaj, ki se ne upogne tudi sili. Ali so take razmere zdrave in pravične, naj premišljajo drugi. — Ljudje, ki kradejo, navijajo, vlečejo podpore itd. se pač nimajo pritoževati zoper sedanje razmere, ker žive boljše, kot se je živelo pred vojno. Možje poštenih rok in neupogljivega značaja s številno družino, pa zdihujejo in se povprašujejo kaj bo? Kdo naj se potem čudi, če se tudi naši ljudje bolj in bolj zgubljajo.

Davek na samce. Te dni smo brali, da je finančno ministrstvo sklenilo uvesti davek na samce. Davek sam na sebi ni krivičen, vendar je pa le izjemni davek, ki se sme trpeti le pod gotovimi pogoji, to je če pridejo dohodki tega davka v prid onim, ki tega davka ne bodo plačevali, očetom ali materam številne družine. Že opetovano smo o tem pisali v »Naši moči« in poudarjali to stališče in tembolj moramo to storiti danes, ko je vlada na tem, da v resnici uvede ta način obdavčenja. Socialna pravičnost zahteva, da se dohodki onega, ki nima družine in pa očeta več otrok zenačijo. To zenačenje je pa mogoče le potom državne posredovalnice, ki bi na eni strani pobirala davek na samce in pa tozadevne prispevke gospodarjev in tovarnarjev, na drugi strani pa iz tega fonda stalno podpirala delavske in druge ubožnejše družine. Recimo, da bi bilo v državi 300.000 delavstva, od tega samcev 100 tisoč. Od teh samskih 100.000 bi plačeval na leto vsak 100 kron, kar bi zneslo 10 milijonov. Poleg tega bi moral pa plačevati tudi gospodar oziroma tovarnar od vsakega bodisi samskega ali oženjenega delavca in delavke v to skupno blagajno letno 300 K, kar bi zneslo 90 milijonov, skupaj torej 100 milijonov kron. Teh 100 milijonov bi bilo razdeliti med 200.000 oženjenih z družinami, in bi prišlo na vsakega 500 K. — Seveda bi bilo treba vsoto razdeliti po sorazmerju otrok, kdor ima večjo družino dobi več, kdor ima manjšo manj. Na ta način bi se dal princip vzajemnosti izvesti na praktičen in v današnjih časih nujen način. Naši poslanci v vladi naj zastavijo vse svoj vpliv, da se ta način porabe davka na samce zagotovi in spopolni. Drugače pa zoper ta davek odločno ugovarjamo.

Kaj je kapitalizem?

II.

Od kdaj obstoji kapitalizem? Kdaj je ta gospodarski sestav nastanil svoje gospodstvo med omikanimi narodi? Glede tega vprašanja smo že čuli najrazličnejše nazore. Najenostavnejše je storil socijalist August Bebel, ki se je zadovoljil s sledečo opazko: »Mi ne vemo, kje je nastal prvi kralj, tako ko ne vemo, kje se je pokazal prvi kapalist.«* Saj niti ne gre za vprašanje, kje se je nekoč pokazal kapitalist kot poedin pojav, temveč od kdaj smemo govoriti o kapitalizmu ko gospodarskem sestavu.

Nekateri menijo, da kapitalizem ni šele od včeraj ali danes; da ni samo novodoben izrastek, temveč je nastopil že tudi v stari gospodarski obliki, četudi v nekoliko drugači obliki. Temu nasproti pa stoji neko drugo razumevanje, po katerem bi spadal kapitalizem šele v novejši čas, ko je delavec nehal biti lastnik proizvajalnega orodja. Tako razumeva kapitalizem Ratzinger:* »Srednjeveški delavec je bil še ozko zvezan s svojimi proizvajalnimi sredstvi. Ta zveza ga je delala samostojnega in ga je ščitila. Delavca so ločili od njegovih proizvajalnih sredstev v manufakturni dobi od srede šestnajstega do konca sedemnajstega stoletja. Proizvajalna sredstva so šla med kapital, ki ni bil delavčev in z drugim kapitalom vred so pomagala delavca usužnjevati. S tem pričenja doba kapitalistične proizvaje (produkcije), delavec je navidezno (formalno) prost, toda ni lastnik produkcijskih (proizvajalnih) sredstev in zato se mora prodati kapitalu, ki z malim odplačilom zasega lastnino polne delavne moči in z njo razpolaga. Kapitalistična produkcija je vzrasla iz razpada cehov in iz obubožanja v šestnajstem stoletju.«

To Ratzingerjevo izvajanje je le tedaj pravilno, če si predstavljamo kapitalizem kot novodobni kapitalizem, kakor se nam kaže v svoji visoko razviti tehnični popolnosti, svoji veličastni industriji, s svojo pretirano delitvijo dela in svojimi velikanskimi premoženjskimi razločki. V tem slučaju pritrjujemo Ratzingerju, da bi imeli v domači industriji zgodovinsko izhodišče novodobnega kapitalističnega proizvajanja, ki začenja tam, kjer se zaposli večje število delavcev z istim poedinim kapitalom istočasno s produkcijo istih blagovnih vrst. »Domača industrija se je začela — še pred zaključkom 15. stoletja — na Angleškem v obratni obliki kot suknarska industrija, ki je delala za veliki trg in izvoz.«*

Res je kapitalizem od začetka novega veka nastopil z vso ostrostjo in v preje nepoznanih premerah. Od tistih dob je bil kapitalizem »stoletja važen moment v našem kulturnem razvoju, seveda v kulturnem razvoju, ki je imel le zunanji blesk. kakoršnega se dotlej še ni videlo.«*

Nastane pa kljub temu vprašanje, če se sme v resnici o kapitalizmu govoriti šele od časa, ko se je začel razvijati takozvani industrijalni sestav. Bistvene poteze kapitalizma lahko izpričamo že v stari dobi, posebno v starorimski gospodarski dobi. Če je kapitalizmu bistveno, da ima kapital premoč nad delom, če je kapitalizmu bistveno, da izkorišča delavno delavsko moč in da kopiči veliko premoženje ter proletarizira, osiromašuje širše ljudske sloje, tedaj ne vem, zakaj ne bi bil kapitalizem obstojal že v starem veku. Naštetih potez najdemo v starem Rimu dovolj. Vendar pa se ne da tajiti razloček — in sicer velikansk razloček — med gospodarskimi sestavi starega veka in sedanjosti. Stari vek se je naslanjal ob suženjsko delo, novi vek pozna le svobodnega delavca. Toda kapitalizem, in to je odločilno, obstoja v enostransko razvitem stališču kapitala. Gotovo, današnji delavec je zakonito svoboden. Nobena postava kazenskega zakonika ga ne sili, da bi vstopil v delo kam drugam, v tem smislu ne poznamo nikakega prisilnega dela; še manj je prisiljen, stopiti ravno pri tistem kapitalistu v delo, katerega delavni pogoji mu ne ugajajo. Toda tej navidezni v pravu obljubljeni svobodi ne odgovarja dejanski položaj delavstva; navidezno, po črki je delavec tako svoboden in nevezan ko najboljši kapitalist, gmotno (materijalno) pa se te svobode ne more posluževati v popolnem obsegu; zakaj druga sila — vsakdanje trpko pomanjkanje — stoji za njim in zastopa tlačitelja nekdanje suženjske dobe in prejšnjih gospodarskih razmer.

Zato se nam zdi, da je delavčeva svoboda v vprašanju, s katerim se tukaj bavimo, v taki postojanki, da delavca ne more braniti in zato zamoremo primerjati kapitalistično s starim gospodarstvom, n. pr. v Rimu v zmislu kapitalizma. Končno tudi ne smemo pozabiti, da je pritisk rimskega denarnega gospodarstva, enako kakor novodobni kapitalizem pahnil pripadnike

* Prim. že imenovano Costa — Rosettijevo delo, str. 128.

* Die Frau und der Sozialismus, Stuttgart 1891, str. 175.

* Kleinwächter, Die volkswirtschaftliche Produktion im Allgemeinen (Schönbergs Handbuch der politischen Ökonomie) I. Bd., str. 197.

* Rudolf Meyer, Der Kapitalismus fin de siècle, Wien 1894, str. 2.

srednjih slojev, posebno kmečkega prebivalstva, v bedni proletarijat. Prof. G. Adler pravi v svoji zgodovini:* »S proletariziranjem malomeščanskih plasti, ki niso našle prostora v trgovini in obrti, so se nabrale po mestih nezaposljene mase ,ki so bile kmalu naprodaj vsakomur, kdor jim je mogel kaj plačati.« Vrhu tega najdemo tudi v gospodarski zgodovini staroizraelskega naroda sledove kapitalnega gospodstva, dasiravno je bila prav ta gospodarska zgodovina — kljub vsej narodni ekonomiji — zavita v precej gosto temo. Mozesovo pravo, ki je bilo delavsko pravo in ki bi je prav lahko imenovali z novodobnim izrazom »zakonodaja za delavske koristi,« ni poznalo suženjstva v zmislu Rima in Grške. To, kar se imenuje suženjstvo starih Izraelcev, ni bilo nič drugega ko dosmrtno službeno razmerje, v katero pa je vsakdo stopil povsem prostovoljno, nikdar ne prisiljeno. Navadno je bilo določeno službeno razmerje, ki je nastalo iz krivde, za dobo sedmih let. Pri tem pa je bilo gospodarjem strogo zaukazano, da so ravnali s svojimi hlapci kar najbolj človekoljubno. Vsaka telesna in življenska poškodba, ki se je izvršila na kakem hlapcu, je bila kaznovana z občutnimi kaznimi.

Zato najdemo v hebrejskem starem veku v celoti svobodne delavske sloje. Če sodimo po Mozesovi postavi, tedaj so bili delavski sloji brez vsake posesti — kakor jih imamo dandanes — nekaj zelo redkega. Namen postave je bil, da združi delo in kapital v eni in isti osebi; zato so delali na to, da ne nastane tista ostra ločitev obeh činiteljev, ki je poseben znak kapitalizma. Ves družabni in gospodarski red bogovladne (teokratične) države je bil tako osnovan, da so se vzdržali v pretežni večini široki, močni in življenjazmožni srednji sloji. —

* Str. 14.

Delavsko pravo.

OKROŽNICA IZ LETA 1891.

Kje naj išče družba ozdravljenja?

Naposled Cerkvi ni dovolj, da ti kaže, kje najdeš pot do socialnega zdravja, ampak nudi zdravilo z lastno roko. Zakaj zaposlena je v tem, da razlaga svoja pravila in svoj nauk ljudem in jih vzgaja; zdravja polni potoki njenega poduka teko skozi delo škofov in duhovnov v najširše plasti. Trudi se, da prodre v srca in skloni voljo, da puste, naj jih vladajo in vodijo pravila božjih zapovedi.

Kdor srca dobi, vse dobi. Vpliv na ta je prvo in glavno. V tem tiči vsa koristnost naloge. In pri nas zamore največ samo Cerkev. Sredstva pa, ki jih uporablja, da srca nagne, so tista, ki jih ji je Jezus Kristus izročil nalašč v ta namen, in moč, ki jo vsebujejo, jim je dana od Boga. Le te vrste sredstva so, ki morejo prikladno prodreti v sredo srca in človeka pripeljati, da uboga in vrši dolžnost, da vlada izbruhe hrepenečega srca, da ljubi s posebno in največjo ljubeznijo Boga in bližnjega in vse srčno potepta, kar te zadržuje, da ne razviješ kreposti.

Dovolj je, ako le malo v mislih ponoviš stare zglede. Opozorimo le na dejstvo, o katerem nihče ne dvomi, namreč da so krščanske odredbe prenovile družabno in državno življenje ljudi od tal do vrha. Ta moč, s katero prenavlja družabno življenje in vodi rod človeški k boljšim časom, ga dviga iz propada k življenju, ga krepi s tako popolnostjo, da tega ni bilo nikdar prej in tudi pozneje v prihodnjih dobah ne bo nastala nobena pomembnejša moč. Vse te dobrote pa imajo svoj vir in smoter ravno tam v Jezusu Kristusu. Od njega izhaja, nanj se mora vse nanašati. Evengelij je obsvetil zemljo in njen krog. Zemlja je zaznala veliko skrivnost, da je beseda učlovečena in ljudje odrešeni, življenje Jezusa Kristusa, Boga in človeka je prekvasilo države in obleklo z njegovo vero vse odredbe in postave. Zato pa, če je treba ozdraviti družbo človeškega rodu, jo bo ozdravilo samo to, da se vrne h krščanskemu življenju in h krščanski ustavi. Ko razpada družabno življenje, je to popolnoma pravo pravilo, da se vrne, da se mora vrniti k svojemu izvoru, če hoče ozdraveti. Zakaj to je popolnost vsake združitve, da dela in doseza to, radi česar je ustanovljena, tako da družabne gibe in deje rodi ravno isti vzrok, ki je rodil družbo. Zato je oddaljevanje od ustavne misli pokvarjevanje, vračanje k ustanovni misli ozdravljanje. Kar smo rekli, da velja za celo državno telo, velja prav tako za tisti razred državljanov, ki se z delom preživlja, ki je daleko najštevilnejši.

Cerkveno skrbstvo.

Misliti ne smeš, da je Cerkev v skrb za duše tako zatopljena, da opušča skrb za smrtno in zemeljsko življenje. Za nemaniče hoče imenovana in se trudi, da jih dvigne iz žalostnega stanu in jim pomore do boljše usode. Zakaj življenje krščansko, kjer ga živijo neskalieno, rodi samo po sebi nek uspeh v zunanjem svetu, ker ravna k počelu in viru vsega dobrega k Bogu: iz življenja odstranja dvojno kugo, ki le prerada in prevečkrat tudi ob obilnem premoženju onesrečuje človeka, in ta je: prevelik pohlep po blagu in žeja po slasteh: »Korenina vsega zla je pohlep« (I. Tim., 6, 10), zadovoljno z žitjem in bitjem je srečno, izdatke zamaši z varčnostjo, varuje se napak, ki ne razsipljejo le malih denarnih svot, ampak požro cele kupe in sijajne zapuščine. Poleg tega poskrbi, da tisti, ki nimajo, vendar imajo, ustanavlja in goji naprave, ki njihovi potrebi odpomorejo. Da, v dobrih delih je tako zaslovela, da jo tudi neprijatelji slavijo. Ta moč medsebojne ljubezni je bila pri prvih kristjanih tako velika, da so se bogati oropali vsega svojega premoženja in obogatili uboge, zavoljo tega »ni bilo nobenega potrebnega med njimi.« (Dej. 4, 31.) Apostoli so nalašč zato poseben red dijakonov ustanovili in jih zaposlili s tem, da vsak dan delijo darove. In apostol Pavel je poleg vseh skrbi, ki jih je imel za vsa cerkvena okrožja, sam osebno na svojih težavnih potovanjih donašal darove revnejšim kristjanom. Te denarne zbirke, ki so jih kristjani zbirali pri vsakem shodu, imenuje Tertulijan sklade ljubezni, ker so jih nabrali za živež in pokop revnim, za dečke in deklice — sirote brez dote in staršev, za starčke in ponesrečene (Apol. cap. 39). — Tako se je natekla polagoma tista zapuščina, ki jo je Cerkev čuvala z verno skrbjo kot imetek ubožcev. Še več, ni se sramovala in šla je celo beračit, da je dobila podpore za ubogo ljudstvo. Zakaj kot skupna mati bogatinov in revežev je vzbujala povsod prelepo velikodušno ljubezen, ustanavljala zbore verskih bratovščin in koristno odredila premnogo drugega, s čimer je pomagala, da ni bilo skoro nobene nadloge, ki bi jo ne potolažila. Danes dobite celo mnogo ljudi, ki grajajo Cerkev kot nekoč pogani, da preveč stori v veliki ljubezni. Zdi se jim umestneje, da prevzame država in njene postave mesto dobrodelnosti. Ampak katero človeško umetno nadomestilo najdete za krščansko ljubezen, ki se vsa daruje tuji koristi. Samo Cerkev ima tisto moč, ki je ni nikjer ko v presvetem Jezusovem Srcu. Od Kristusa pa se oddaljuje, kdor se od Cerkve ločuje.

Iz nasprotnega tabora.

Socialni demokrati zoper sodelavce!

V obmejnih krajih je socialna demokracija v narodnem vprašanju istovetna z nemškutarstvom. Jako odločen Slovan, mož ljudstva in delavski organizator je Vekoslav Zajc, rudar v Velenju. Štirinajst dni ni mogel na delo. Socialni demokrati so sklenili, da ga ubijejo. Najprej so mu odpovedali aprovizacijo, potem so zagrozili, da ga bodo pognali iz rudnika. Ker jim je povedal, kaj socialne demokrate v tem slučaju čaka in so spoznali, da z odstranjenjem iz rudnika ne bo nič, so določili enostavno, da ga ubijejo — stanovskega tovariša. Vekoslav Zajc je moral misliti na obrano. Braniti bi ga mogla le oborožena sila. K tej sili se je pridružil še koroški nemški vpad. Slovenski uradi so morali bežati. Nemške prostovoljce plačujejo po 20 do 25 kron, da gredo za nemštvo prostovoljno v fronto. In te razmere izkoriščajo socialn idemokrati zoper svoje sodelavce.

Torej vsi prijatelji našega ljudstva organizirajte Jugoslovansko Strokovno Zvezo!

V Zagorju ob Savi so postavili socialni demokrati slavoloke in napisali nanje blesteče napise: »Živela bodoča svoboda!« »Svoboda, enakost, bratstvo!« »Živel proletariat!« — Kolikor besedi, toliko laži. Da drugače mislijo ko govorijo, imate dokaz iz Zagorja. Pred nekoliko dnevi so nabili z domačim strojem natiskane plakate, na katerih se bere, da se morajo tekom 14 dni vsi delavci organizirati v socialnodemokraški organizaciji. Umestno so pa zagrozili, da bodo iz Trbovelj poklicali ključavničarje, da nadomestijo one Zagorjane, ki bi se ne hoteli organizirati pri socialnih demokratih. Ključavničarjev Sokolov so se lotili s to grožnjo. Uspeh ni izostal. Nekoliko Sokolov se je udalo in so se organizirali v socialni demokraciji. — Pred nekoliko dnevi so socialni demokratje pobirali za svojo zastavo oz. zastave (pred 1. majem). Neki mladenič jim je dal premalo. Zato so ga stepli.

Kako množijo socialni demokrati svojo organizacijo.

V Trbovljah tako-le: Navajamo suha dejstva.

Podeberšek Martin izjavi: Krušič Iv. mi je rekel dne 26. t. m., da če se ne organiziram pri soc. dem., bom moral službo pustiti in da bi bilo škoda za moja službena leta, ker bi potem tudi pokojnino izgubil.

Pisanec Ignac izjavi: Odlazek Anton mi je grozil dne 24. t. m., da bom vržen na cesto, če se ne organiziram pri soc. demokratih.

Perme Martin izpove sledeče: Sekili Anton mi je rekel dne 22. t. m., da bom moral zapustiti službo, če se ne dam organizirati pri soc. dem.

Vrzel Ivan izpove: Bil sem organiziran pri soc. Ker pa se mi po mojem prepričanju katol. organizacija bolj dopade, sem izjavil soc. dem. Krušiču, da izstopim iz njih organizacije. Nato sta me napadla Krušič Ivan in Jesip Peter, da bom moral čez teden, oziroma 14 dni službo zapustiti. Z navedenima so soglašali tudi vsi drugi tovariši, ki so soc. dem.

Železnik Štefan izjavi: Benedik Alojz mi je grozil, da če se ne organiziram pri soc. dem., bom moral drugje službo iskati.

Okorn Filip izpove: Kačnik Ivan mi je naznanil pred nedavnim časom po delavki Flis Mariji, da bom moral iti od stroja proč in iti delat v blato (služba nižje vrste).

Govejšek Rudolf izpove: Legvart, rudar v Hrastniku, je mojega brata Leopolda dejansko napadel, ker ni bil organiziran pri soc. dem. Njegov položaj je bil postal življenjsko nevaren, da ga ni rešila neka ženska. — Natančne tozadevne podatke lahko da moj brat.

Začetkom aprila rudarji v Hrastniku niso pustili v rov na delo Rudolfa Napret, ker ni pri soc. dem. organiziran.

Pred 14 dnevi je soc. dem. Alojz Žefran, rudar v Hrastniku z nožem grozil zasebnemu mizarju Petru Bauerbeinu in zahteval od njega, da se organizira pri soc. dem.

Pod tem pritiskom so se dali v Hrastniku obrtniki, trgovci in celo veleposestniki ala Birtič organizirati pri soc. dem.

Odtegovanje od plače za soc. dem. organizacijo je pri trb. rudniku urejeno; ker pa je mnogo delavstva proti temu postopanju, ki je protizakonito, se prosi to zadevo urediti.

Socialna demokracija v Trbovlah je zagrešila nasilstvo proti naši organizaciji v Trbovljah. Naša skupina v Trbovljah nam je brzojavila: Člani Jordan, Podeberšek, Kralj iz službe izgnani. Prosimo takojšnjih primernih korakov!

Rdeči avtomobil. Prvega maja je vozil v socialističnem sprevodu z zelenjem in cvetjem okrašen avtomobil, prepleten z rdečimi trakovi po ljubljanskih ulicah. Avtomobil je bil baje iz kemične tovarne, ki je sedaj v državni upravi. — Pri deželni vladi v Ljubljani je, pripovedujejo, pripravljen za g. poverjenika Antona Kristana eleganten avtomobil, katerega se bo posluževal pri svojih uradnih potih kot poverjenik. Pa se je včasih vzelo za zlo, če so se vozili z avtomobili deželni glavarji, da, celo škofom so zamerili, da se vozijo v kočiji in ne hodijo peš. Nazori se spreminjajo, pa tudi soc. demokratje. Čudno je le eno, zakaj so voditelji socijalistov vedno le judje milijonarji, nikdar pa ne proletarci, to je ubožci. Navsezadnje bo vendar le res, da je soc. demokraciji v prvi vrsti na srcu, da uniči v delavstvu vero in sebi pomore na površje.

Razno.

Rešeno delavsko vprašanje.

Samo eno podjetje imamo, v katerem se počutijo delavci popolnoma zadovoljne. V tistem podjetju so delavci vsi pri nas včlanjeni pri Jugoslovanski Strokovni Zvezi. Samo v tem podjetju niso delavci razprti med seboj in z podjetništvom ne, ampak raste medsebojna ljubezen.

V vojni se delavstva ni izkoriščalo. V zimi je poskrbljeno delavstvu za kurjavo, za razsvetljavo in kar je najlepše, praznike praznujejo skupaj božične in velikonočne in se skupaj vesele božjih dni, božjih darov in sadov skupnega truda in dela. — To je razmerje, kakršnega si mi želimo, da kršnega ni bilo nikdar v stanu ustvariti kaka druga misel razen krščanska, kvečjemu če hočete strogo ločiti, kakoršno terpredpogoj.

Tega ni vstvarila nikdar nobena socialistična stranka.

Na Hrvaškem dobe nov denar. Izdelajo se bankovci po 50 par, 1 in 2 dinarja, ki bodo imeli efektivno vrednost v državni garanciji ter bodo 2 leti v prometu.

Dobro povedal. Nek priprosti kmetič iz Poljanske doline je šel neko soboto v Škofjo Loko na davkarijo plačat davek. Ko pride v pisarno, je bilo tam že mnogo ljudi (v Škofji Loki je ob sobotah tržen dan); on jo maha kar skozi in hoče plačati. Davkar ga prijazno nagovori in mu reče, naj se kar vsede in čaka, da pride na vrsto. Kmetič se res ogleda po stolih, a ni videl nikjer nobenega. Obrne se nazaj k davkarju in mu reče: Vaša kancelija je pa ravno taka kot naš skedenj, v njem ni nobenega stola, nobene mize, cepcev pa vse polno. —a—

Starost las.

A. Ti, Janez, veš zakaj lasje prej osive kot pa brke in brada?

B. I zakaj? Zato, ker so oni ravno na vrhu glave.

A. O ne! Zato osive prej, ker so najmanj dvajset let starejši od brk in brade.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Pred nedavnim časom smo poslali »Našo Moč« p. n. gg. učiteljem in učiteljicam v upogled. Ker jih nam mnogo še ni odgovorilo, naznanjamo, da se z prihodnjo številko prištejejo k naročnikom.

Upravništvo.

Naročnikom! Obveščamo naročnike, da izhaja »Naša Moč« od danes naprej v **četrtek in ne več v sredo!**

KNJIŽEVNOST.

Knjige katoličkog života. Upravo je izašla knjiga druga: Kontardo Ferrini, redoviti profesor sveučilišta rimskog prava u Paviji (1858—1902). Cijena K 4.50, poštom K 5.—. Naručuje se kod Dra Stjepana Markulina u Zagrebu, Kurelčeva ul. 3.

Urednik: Anton Komlanec. — Izdajatelj: Mihael Moškerc. — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Delavci in delavke,
priljubljene med svojimi sodelavci, dobe **lahek postranski** zaslužek. Pojasnila dobe na ustmene in pismene ponudbe v upravi „Slovenca“.

Največja slovenska hranilnica!
Mestna hranilnica ljubljanska
Ljubljana, Prešernova ulica št. 3
je imela koncem l. 1918. vlog . K 80,000.000·—
rezervnega zaklada . . . . . „ 2,500.000·—
Sprejema vloge vsak delavnik.
Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. — Hranilnica je pupilarno varna. — Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga. — V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Išče se pošten izurjen
žagar
samec z dobrimi spričevali proti dobri plači, prostemu stanovanju in aprovizaciji. Služba dobra, nastop takoj.
Ponudbe:
CARL POLLAK,
tovarna, Kranj.

Več čevljarjev
za prvovrstno zobčano delo sprejme takoj **„Čevljarska zadruga iz Mirna, sedaj v Vrbovcu pri Mozirju.** Oglasite se pismeno.

Gospodarska zveza
centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, reg. zadr. z o. z.
Stalna zaloga poljedelj. strojev:
motorjev, mlatilnic, viteljev, slamo- in reporeznic, brzoparilnikov, plugov, bran, čistilnikov i. t. d.
Prodaja:
umetnih gnojil, kolonijalnega in špecerijskega blaga ter poljskih pridelkov.
Zaloga:
pristnega domačega in ogrskega vina, žganja i. t. d.
Lastna izdelovalnica in prekajevalnica klobas. - Lastna zeljarna.

Ljudska posojilnica
v Ljubljani, v lastnem domu
Miklošičeva cesta 6
obrestuje hranilne vloge po čistih
2%
Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela **koncem leta 1918 nad 43 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.**
Posojila se dovoljujejo od 4 do 5%.
Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.